

nøje, hvilket af dem der maatte være det bedste. Jeg anbefaler som sagt Sagen meget ogsaa under Hensyn til, at der nu fra Husmændenes egen Side er udtalt Ønske om, at der gives Adgang til offentligt Fæste. Husmændene udtale Krav derom.

Jeg har forstaaet dette Krav fra Husmændene saaledes, at det, man ønsker, er ikke obligatorisk Fæste, men at det bliver indrettet saaledes, at de vordende Stats-husmænd maa have Valget, om de ville overtage deres Jord i offentligt Fæste, eller de ville have den paa de Vilkaar, der have været gældende under den hidtil værende Lov.

Sluttelig skal jeg anbefale, at Statstilskuddet forhøjes ud over det af den højtærede Landbrugsminister foreslaaede. Det var mig en Glæde, at Flertallets Ordfører gjorde sig til Talsmand for det samme Krav. Han udtalte som sin Opfattelse, at vi maatte noget højere op. Jeg vil sige, at skulde der her i Tinget være Stemning for — jeg vil for mit Vedkommende ikke haabe det — at vedtage, at Loven skal gælde i 10 Aar, vilde jeg betragte det som saa meget mere nødvendigt at faa Statstilskuddet sat op over det af Landbrugsministeren foreslaaede. Der er jo foreslaaet en Forhøjelse fra 3 til 3½ Mill. Kr.; men naar Hensyn tages til de Ord, den højtærede Landbrugsminister selv nævnte i sin Motivering af dette Forslag; *naar* Hensyn tages til, at Jorden er bleven dyrere, at det er blevet dyrere at opføre Huse; og at der skal ydes Tillægslaan i Fremtiden, vil det, synes jeg, være ret nødvendigt at faa Beløbet sat op. Jeg gør opmærksom paa, at man tidligere her i Tinget har stillet betydelig højere Krav end det, der nu er foreslaaet fra Landbrugsministerens Side. Jeg henstiller, om ikke det vilde være den rigtige Maade at løse dette Spørgsmaal paa, at man gik til at fastsætte det Beløb, der skulde ydes fra Statskassens Side, paa de aarlige Finanslove; saa kunde det da nogenlunde komme til at rette sig efter det Behov, der viste sig at være til Stede.

Jeg skal med disse Ord anbefale, at man reviderer Husmandsloven i den Retning, jeg her har antydnet. Jeg anbefaler meget, at man stiller sig velvilligt til de Krav, der ere rejste fra Husmændenes Side.

Det er min Opfattelse, at hvis man gør det, vil det betyde, at vi indføre et stort Fremskridt her i Danmark, at der bliver skaffet Lejlighed for mange Landarbejdere til at komme ind under betydelig bedre økonomiske Forhold, end de have været hidtil. Det vilde have stor samfundsmæssig Betydning, om vi fik oprettet mange selvstændige Hjem af den Art, der kan være Tale om at faa oprettet i Henhold til Loven, naar den bliver revideret i den Retning, jeg her har antydnet. Det er endvidere min Opfattelse, at der i Øjeblikket staar adskillige Hundreder, maaske Tusinder af danske Landarbejdere og jordløse Husmænd og venter paa at se Resultatet af den Revision, der nu skal finde Sted af denne Lov. Der er i Øjeblikket en større Interesse for Spørgsmaalet, end der vistnok i lange Tider har været her i Danmark. Det vil derfor have overmaade stor Betydning, om vi kunne faa Loven revideret paa den heldigst mulige Maade.

Jeg tror, det vil være en heldig Maade, hvis man gaar den Vej, som er antydnet af de organiserede Husmænd; og jeg tror ikke, at der vilde ske nogen Skade derved, tværtimod, det vilde sikkert være til Gavn, om man fik adskillige af vore større Landbrug, vore Herregaarde og daarligt drevne Proprietærgaarde over paa andre Hænder og fik dem ind under Dyrkning af Husmænd. Jorden vilde blive drevet bedre, og det vilde være til Gavn for hele det danske Samfund. Muligvis vilde vi saa behøve nogle færre Polakker her i Danmark, men det vilde da heller ikke være nogen Skade til at komme ind paa en saadan Form af Landbruget, at vi kunde undvære den fremmede og i mange Tilfælde ret uheldige Arbejdskraft. Det vilde maaske endvidere føre med sig, at meget færre end hidtil af de unge i Danmark følte sig fristede til at vende Fædrelandet Ryggen og rejse ud i det fremmede; der er sikkert mange af dem, der vilde opdage, at der er Guld nok i Danmark, naar bare de kunne faa Lejlighed til at faa det gravet frem og til at komme i Besiddelse af Jorden og dyrke den under saadanne Forhold, at de have Udsigt til at skaffe sig et taaleligt Udkomme.

Jeg tillægger Løsningen af Jordspørgsmaalet den allerstørste Betydning; jeg er